

EKOLOJİ ELÇİLERİ

KONYA İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
AR-GE (ASKE) BİRİMİ
TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR

MURAT YİĞİT
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRÜ

OKAN TEKKALAN
İL MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜR YARDIMCISI

ASKE EKİBİ

AYŞEGÜL YONCACI
EKİP SORUMLUSU

BURCU ŞENTURAN
DUYGU KUŞPINAR
FUNDA KURNAZ
HAKAN ALTINSOY
HÜSEYİN KURT
MEHMET FİLİZ
MEVLÜT TAVUŞ
NAGİHAN KAYNAR
ÖMER ÖNDER KILIÇARSLAN
RAŞİT BAYRAK
SİDİKA İŞLER

EDİTÖRLER

BURCU ŞENTURAN
DUYGU KUŞPINAR
NAGİHAN KAYNAR

TASARIM

DUYGU KUŞPINAR

İÇİNDEKİLER

PROJENİN GEREKÇESİ	1
PROJENİN FELSEFESİ	3
PROJENİN AMACI	7
EKOLOJİ ELÇİLERİ PROJESİNİN HEDEFLERİ	8
PROJENİN YÖNTEMİ	10
PROJE VE ZAMAN PLANI	11
PROJE ETKİNLİKLERİ	13
SERA OLUŞTURUYORUM	14
BİTKİ YETİŞTİRME	15
KOMPOST YAPIMI	16
BÖCEK OTELİ	17
DOĞA GÜNLÜĞÜM	18
DOĞADA RİTİM	19
DOĞADA MANDALA	20
DOĞA TABLETİM	21
DOĞADA ORYANTİRİNG	22
YAĞMUR SUYU DEPOLAMA	23
DOĞA ALBÜMÜM	24
DOĞA GÖZLEM DEFTERİ	25
DOĞA ZAMAN ÇİZELGESİ	26
ORMANLAR EVİMİZ	27
DOĞADAKİ HARİTA	28
YAKINLAŞ - UZAKLAŞ	29
KUŞLARI BESLİYORUM	30
AĞAÇLAR NE KADAR TERLER?	31
GÖLGE BOYUN KAÇ CM?	32
HAZİNEM: YAPRAK, DAL, TAŞ	33
ŞEFFAF DOĞA RESMİM	34
DOĞAL DOĞA DOKUSU	35
DOĞA İÇİN GERİ DÖNÜŞTÜRÜYORUM	36

PROJENİN GEREKÇESİ

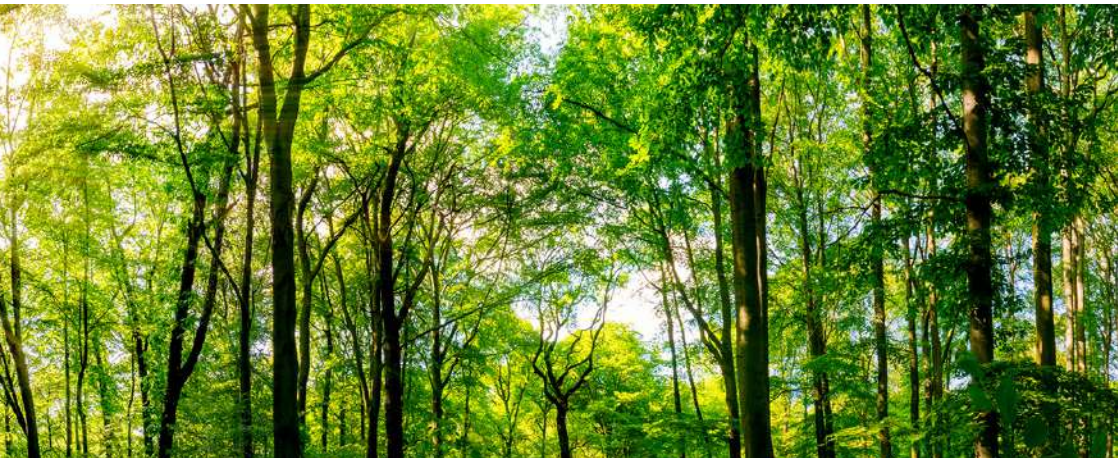
Günümüzde çevre sorunlarının küresel bir boyut kazanarak insan yaşamını tehdit etmeye başlaması, sorunun daha fazla insan tarafından fark edilmesi ve çevre koruma çabalarının artmasına yol açmıştır. Bu çabalar arasında toplumun bilinç düzeyini artırmayı ve çevre dostu davranışları teşvik etmeyi amaçlayan eğitim ise önemli bir rol oynamaktadır. İnsanlar sahip oldukları düşünce, inanç ve değerler doğrultusunda davranış sergilerler. Doğru oluşturulmuş bir çevre eğitim modeli; öğrencilerin doğru düşünme ve kararlar vermesine yardımcı olacak, öğrencilerin çevre bilgilerini artıracaktır. Çevreye karşı duyarlı, görev ve sorumluluklarının bilincinde olan; ihtiyacı kadar tüketen ve kendinden sonraki nesillere karşı da bir sorumluluk hisseden; doğada kendiliğinden var olan ekolojik dengedeki rollerini anlayan; estetik, kültürel, tarihi ve doğal değerlerin korunmasında ve sorunların çözümünde de aktif katılımı olan bireyler olarak gelişmelerini sağlayacaktır.

Eğitimin küçük yaşlardan itibaren verilmesi ise gelecek nesillerin bu sorunlarla daha etkili bir şekilde baş etmelerini ve sürdürülebilir bir yaşam tarzını benimsemelerini sağlar. Bu nedenle erken yaşlarda sistemli ve düzenli olarak çevre eğitimine önem verilmesi oldukça değerlidir. Çevre eğitiminin sağlanabileceği üç temel alan ev, toplum ve okuldur. Evde başlayan çevre eğitimi, toplum ve okulda desteklenerek daha geniş bir perspektife taşınabilir. Okulda verilen çevre eğitimi ise kapalı sınıflarda yapılan geleneksel eğitimler ile sınırlı kalmamalı; aynı zamanda açık hava eğitimleri ile zenginleştirilmelidir.

Öğrencilerin doğayla doğrudan temasına fırsat sunan açık hava etkinlikleri ile doğanın bir parçası olduklarını fark eden çocuklar, temiz ve yaşanabilir bir dünya için çevresel sorumluluklarını benimsemeye daha yatkın hale gelirler.

Bu bilgiler ışığında “Ekoloji Elçileri Projesi” karşılaştığımız çevresel sorunların çözülmesinde önemli bir role sahip olacak gelecek nesillerin çevresel bilincini ve duyarlılığını artırmayı hedefleyen bir projedir. Bu proje, çevresel farkındalığın artırılması ve sürdürülebilir geleceğin inşası için önemli bir adım olarak görülmektedir. Ekoloji elçileri olarak eğitilen çocuklar, doğanın güzelliklerini ve hassasiyetini daha erken yaşta keşfederek çevre bilincinin toplumun her kesimine yayılmasına katkıda bulunabilir ve çevre sorunlarına daha fazla dikkat çekebilirler.

PROJENİN FELSEFESİ

“..Toprak insana değil, insan toprağa aittir. İnsan hayat dokusunun içinde bir lifttir sadece..”

Tarihin ilk çağlarında biyolojik dünyanın küçük bir parçasını oluşturan insan (Birdişli 2014) zamanla kendisine rahat, konforlu ve güvenilir bir ortam yaratma amacıyla doğayı ve insan olmayan canlılarla bağıını pek de fazla düşünmeden hareket ederek doğanın sunduğu olanaklarını zorlamış, bilinçsizce kullanmaya başlamıştır (Kuşpınar 2023). Oysaki insan, fiziksel varlığıyla içinde yaşadığı doğanın bir parçasıdır ve bu varlığını sürdürebilmek için doğaya ihtiyacı vardır.

Günümüzde çevre sorunlarının başlıca sorumlusu olarak karşımıza çıkan insan, kentleşmenin beraberinde getirdiğı bazı zorluklarla birlikte, özellikle çocukların doğadan uzaklaşmasına neden olmuştur. Hızla şehirleşen bir dünyada çocuklar zamanlarının büyük bir bölümünü mekânsal bağlamda evde ve okulda geçirirken çocuk ve doğa arasındaki ilişkide bu mekânlarla sınırlı kalmaktadır. Kentleşme sürecinde artan betonlaşma, yeşil alanların azalması ve doğal habitatların kaybı ile çocukların oyunlarını apartman dairelerinin arasında, beton zeminler üzerinde oynamalarına ve toprakla, bitkilerle ve doğanın diğer unsurlarıyla doğrudan temas etme şanslarının yitirmelerine neden olmuştur.

Modern yaşamın getirdiği yoğun şehirleşme, çocukların kendilerine ait odalarda televizyon ve bilgisayarla daha çok vakit geçirmelerine, sosyal ortamlardan izole olmalarına neden olmuştur. Bu şekilde zaman geçirmek okuma, egzersiz yapma ya da arkadaşlarıyla oyun oynama gibi daha aktif ve anlamlı meşguliyetlerin önüne geçmiştir. Çocukların bu meşguliyetleri ve hareketsizleşmeleri onları zihinsel, sosyal ve psikolojik olarak da pasifleştirmiştir. Oysaki çocuklar, doğada geçirdikleri zaman boyunca keşfetme yeteneklerini geliştirir, yaratıcılıklarını artırır ve doğa ile bir uyum içinde olmanın önemini öğrenirler. Eli toprağa değmeyen çocuklar, doğanın sunduğu temel deneyimlerden yoksun kalırlar. Bu deneyimler, çocukların empati geliştirmelerine, çevre bilinci oluşturmalarına ve doğal kaynaklara karşı sorumluluklarını anlamalarına yardımcı olur. Unutmamalıyız ki, çocuklar doğanın bir parçasıdır ve doğayla iç içe büyümeleri, hem onların hem de çevrenin geleceği açısından kritik bir öneme sahiptir. Doğaya ve çevremize olan sorumluluğumuz sadece bugün yaşadığımız dünya itibarıyla değildir. En azından yaşadığımız dünya kadar bir geleceği, bir sonraki nesillere bırakmak zorundayız (Birdişli 2014).

“ Bireylere doğanın bir parçası oldukları nasıl hatırlatılmalıdır? Doğaya karşı sergilememiz gereken değerleri nasıl gündeme getirebiliriz? ”

Doğanın bir parçası olduğumuz bilinci çocuklara eğitim öğretim sürecinde hatırlatılabilir. Çocukların doğanın bütünü ve işlevini anlaması için doğada zaman geçirerek, doğayı gözlemleyerek doğadaki canlıların insan yaşamındaki önemini algılayabilir (Kahyaoğlu 2016). Böylece birey doğanın bütünlüğünü ve kendisinin bütün içindeki yerini kavrayabilir (Çukur ve Özgüner 2008). Bunun için en iyi yol okul binası dışında ya da doğal ortamlarda sağlanacak öğrenme deneyimleri ile gerçekleştirilebilir. Çocuklar, doğayla ilk temaslarını genellikle oyunlar aracılığı ile kurarlar. Okul ve sınıf dışında yapılan doğa etkinlikleri ve oyunlar ile çocuklar doğayı deneyimleyerek doğanın bir parçası olduğu bilincini geliştirebilirler. Bahçe işleri, geri dönüşüm projeleri ve doğa yürüyüşleri gibi pratik deneyimler, çocukların doğal çevreleriyle etkileşimde bulunmalarına ve çevre konularını somut bir şekilde anlamalarına yardımcı olabilir.

Doğanın bir parçası olan bireyler için ekolojik temelli uygulamalar eğitim sürecinde nasıl yer almalıdır? Doğal alanları azalan, yükselen yapılar içinde teknoloji ile iç içe büyüyen çocukların eğitim ortamları nasıl düzenlenmelidir? Okullarda verilecek çevre eğitimi etkinliklerinin doğal alanlarda oyunlarla veya grup çalışmalarıyla yapılması, öğrencilerin etkinliklerde aktif katılımlarının olması çevre bilincinin kazandırılması için yararlı olacaktır (Karataş, Aslan 2012). Okulların kendi bahçelerini oluşturarak öğrencilere tarım ve bitki bakımı uygulamalarıyla pratik deneyimler yaşatmaları, kamp programları düzenleyerek doğada hayatta kalma becerilerini öğretmeleri, atık yönetimi, su ve enerji tasarrufu gibi temel konularda proje deneyimleri yaşatmaları yaparak yaşayarak öğrenmelerinin ve çevre dostu bireyler olarak yetişmelerinin yolunu açacaktır.

Ekoloji Elçileri Projesi'nin temelinde, dünyanın en saf ve en kapsayıcı unsuru olan doğa ile bütünleşmiş bir nesil oluşturma fikri yatar. Ekoloji Elçileri Projesi, genç zihinlerin dünyanın iç içe geçmiş ekosistemlerine olan sevgi ve merakını besleyen ve öğrencilerin doğayla derin bir bağ kurmalarını teşvik eden bir felsefe üzerine kurulmuştur. Yapılacak etkinliklerde çocukların doğa algılarının incelenerek, doğa ve ekoloji temelli eğitimler düzenlenmesi önemlidir. Düzenlenen etkinliklerde çocuklarda yaparak yaşayarak öğrenme yöntemi ile aktif öğrenmeyi sağlarken doğaya karşı sorumluluk vererek doğa algısını olumlu şekilde oluşturmak gerekmektedir. Bu şekilde aktif bir öğrenme ortamında çocuklara verilecek değerler de gözlenebilir ve kalıcı nitelikte olmaktadır. Yetiştirmek için sulanan bir çiçeğe verilen sevgi aslında çocuğun içindeki merhamet duygusunun somut hali olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu proje, yeryüzündeki tüm canlıların ve ekosistemlerin hikâyelerine karşı çocuklarının kalplerinde sevgi, anlayış ve doğaya karşı bağlılık aşılarken erken yaşlardan itibaren doğanın inceliklerini keşfetmek, öğrencilerde yaşam boyu sürecek çevre bilinci ve çevreye saygı oluşturmaya yardımcı olacaktır.

PROJENİN AMACI

Ekoloji Elçileri projesi ile okul öncesi ve ilkokul döneminde fen bilgisi temelli konu ve kavramların doğru öğrenilmesi sağlanırken çevre sorunlarına karşı duyarlı, doğaya ve onun oluşturduğu ekosisteme karşı olumlu davranış ve tutumları olan, doğanın işleyişi hakkında temel bilgileri edinen, çevresel bilinç ve sorumluluk sahibi bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Fen eğitimi konularında yer alan soyut kavramların okul öncesi dönemden başlayarak anlamlı ve kalıcı olarak öğrenilirken günlük yaşamda ve informal eğitim ortamlarında gördükleri, duydukları ve hissettikleriyle sınırlı kalmaktadır. Bu nedenle formal eğitim ortamında daha çok ekolojik konu ve kavramla karşılaşmaları kalıcı öğrenmeyi arttıracaktır. Proje, bireylerin çevremizdeki dünyayı anlamalarını ve değer vermelerini sağlamayı kapsar. Öğrencilerin doğanın işleyişi hakkında bilgi edinme ve onları küresel ısınma, hava ve su kirliliği, atık yönetimi ve biyoçeşitlilik kaybı gibi çevresel konular hakkında da bilinçlenmesiyle çevresel sorunları daha iyi anlamalarına yardımcı olmayı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayacaktır.

Proje öğrencilerin çevreye karşı olumlu bir tutum ve davranış benimsemelerini, enerji tasarrufu, geri dönüşüm, doğal kaynakların korunması, sürdürülebilir yaşam alışkanlıkları oluşturmalarını sağlar. Öğrenciler eylemlerinin çevre üzerindeki etkilerini anlama ve bu eylemlerin sonuçlarına karşı sorumluluk taşıma bilincini kazanırlar. Tüm bu amaçların gerçekleştirilmesiyle, ekoloji elçisi olarak öğrenciler çevreye saygı ve sevgi gösteren bireyler olacak, ekolojik konularda bilgi sahibi olarak doğa koruyucusu bireyler haline gelecektir.

EKOLOJİ ELÇİLERİ PROJESİNİN HEDEFLERİ

Okullarımızda çevresel bilinç oluşturma, doğa ile ilgili problemlere çözüm üretme ve sorumluluk alma hedeflenmektedir. Hedefler doğrultusunda öğrencilerde oluşması beklenen davranış ve tutum değişiklikleri proje etkinlikleri ile gerçekleştirilecektir.

Öğrencilerin **çevresel bilinç ve duyarlılık oluşturarak** çevremizdeki dünyayı anlama ve değer verme yeteneğini geliştirmeyi sağlar. Öğrenciler, küresel ısınma, hava ve su kirliliği, atık yönetimi ve biyoçeşitlilik kaybı gibi çevresel konular hakkında bilgi edinirler. Öğrencilerin çevresel sorunları anlamalarına ve bunları ele almak için gerekli olan bilgiye sahip olmalarına yardımcı olur.

Öğrencilerin **çevre sorunları hakkında bilgi sahibi olarak** çevre bilincini arttırmalarına, doğal dünyanın işleyişini anlamalarına ve çevresel sorunların nedenlerini, etkilerini ve çözüm yollarını öğrenmelerine yardımcı olur. Ekoloji elçisi öğrenciler çevre konularında öğrendiklerini ailelerine, arkadaşlarına ve topluluklarına aktarmalarını sağlamak çevresel bilincin yaygınlaşmasına yardımcı olur.

Öğrenciler **doğaya karşı olumlu tutum ve davranış** geliştirerek öğrencilerin çevre dostu eylemleri benimsemelerini ve bu eylemleri yaşamlarının her alanında uygulamalarını sağlar. Örneğin, enerji tasarrufu, geri dönüşüm ve doğal kaynakların korunması gibi konuları içerir.

Öğrencilere **çevresel sorumluluk** bilincini aşılamayı hedefler. Öğrenciler, eylemlerimizin çevre üzerindeki etkilerini anlar ve bunların sorumluluğunu taşımayı öğrenirler. Gelecekteki nesiller için daha sürdürülebilir ve yaşanabilir bir dünya yaratmak için kendi davranışlarını ve alışkanlıklarını değiştirmeye teşvik eder.

Öğrencilerin, **sürdürülebilir yaşamı** alışkanlık haline getirmelerini teşvik eder. Doğal kaynakları korumak, enerjiyi verimli bir şekilde kullanmak ve sürdürülebilir gıda seçeneklerine yönelmek gibi alışkanlıkları içerir.

Öğrencilerde **doğayla güçlü bir bağ ve sevgi oluşturmayı** temel alır. Doğa deneyimleri, öğrencilerin çevreye olan olumlu bakış açılarını ve koruma isteklerini artırır. Öğrencilere çevresel projelerin planlanması, organizasyonu ve yürütülmesinde aktif rol verilmesi ile onların çevre sorunlarına karşı problem çözme becerilerini ve **çevresel liderlik becerilerini** geliştirmelerine yardımcı olur.

Öğrencileri çevresel sorunlara karşı özgün ve yenilikçi çözümler geliştirmeye teşvik eder. Bu, öğrencilerde problem çözme becerilerini geliştirirken aynı zamanda çevresel zorlukları aşmada yeni yollar bulmalarına yardımcı olabilir. Öğrencilerin çevre politikalarını araştırmaları ve bilinçli, etkili vatandaşlar olabilmelerini sağlar. Öğrencileri çevresel etkinliklere katılmalarını teşvik eder. Ağaç dikme, temizlik kampanyaları, yerel ekoloji konulu eğitimlere katılma gibi etkinliklere katılımı sağlanır.

PROJENİN YÖNTEMİ

- Projemiz 2024 Ocak- 2024 Haziran ayları arasında uygulanacaktır.
- 31 ilçemizde yer alan ilkokul ve okul öncesi eğitim kurumları hazırlanan kılavuz doğrultusunda projeyi kendi okullarında uygulayabileceklerdir.
- Ocak ayı başında okul öncesi öğrencileri için “Okul Öncesi Çocukları İçin Çevre Farkındalığı ve Tutum Ölçeği” , ilkokul öğrencileri için “İlkokul Çevre Farkındalık Ölçeği” ön test olarak uygulanacaktır.
- Okullarda projeye ilgilenecek olan temsilcilerin belirlenmesi,
- Okul temsilcileriyle proje uygulama basamaklarının görüşüldüğü toplantıların gerçekleştirilmesi,
- Okullarda görevlendirilen rehber öğretmenler tarafından projede yer alacak Ekoloji Elçilerinin belirlenmesi ve her ay farklı bir **EKOLOJİ ELÇİSİ** seçilmesi,
- Uygulama alanına uygun etkinliklerin hazırlanan kılavuzdan seçilmesi,
- Okulların kendi imkânlarına uygun proje etkinliklerini uyarlaması.
- Uygulamanın sınıf öğretmenleri ve okul öncesi öğretmenleri rehberliğinde yapılması,
- Mayıs ayı sonunda okul öncesi öğrencileri için “Okul Öncesi Çocuklar İçin Çevre Farkındalığı ve Tutum Ölçeği”, ilkokul öğrencileri için “İlkokul Çevre Farkındalık Ölçeği” son test olarak uygulanacaktır.
- Katılımcı öğrencilerin uygulama sonrasında değerlendirilmesi,
- Projeyi uygulayan okulların yaptıkları çalışmalarını sosyal medya platformunda paylaşması,
- Proje sonuçlarının değerlendirilmesi.

	Yapılacak Faaliyetler	Aralık	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Faaliyeti Yapacak Birim ve İş Birliği Yapılan Kurum
1	Proje Yönetim Toplantısının Yapılması	X							Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü AR-GE Birimi
2	Proje Uygulama Planının Okullara Gönderilmesi		X						Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü AR-GE Birimi,
3	Proje Ön Testlerinin Uygulanması		X						31 ilçede yer alan İlkokul ve Okul Öncesi Eğitim Kurumları
4	Uygulama Alanına Uygun Etkinliklerin Hazırlanan Kılavuzdan Seçilmesi		X	X	X	X	X		31 ilçede yer alan İlkokul ve Okul Öncesi Eğitim Kurumları
5	Uygulama Planlarının Okullara Uyarlanması		X	X	X	X	X		31 ilçede yer alan İlkokul ve Okul Öncesi Eğitim Kurumları
6	Ekoloji Elçilerinin Seçimi		X	X	X	X	X		Projeye Katılan Tüm Okul Müdürlükleri
7	Seçilen Etkinliklerin Uygulamasında Sınıf Öğretmenlerinin ve Okul Öncesi Öğretmenlerinin Öğrencilere Rehberlik Etmesi		X	X	X	X	X		Projeye Katılan Tüm Okul Müdürlükleri
8	Proje Son Testlerinin Uygulanması						X	X	Projeye Katılan Tüm Okul Müdürlükleri
9	Yapılan Çalışmaların Sosyal Medya Platformunda Paylaşılması		X	X	X	X	X	X	Projeye Katılan Tüm Okul Müdürlükleri
10	Proje Sonuçlarının Raporlanması							X	Konya İl Milli Eğitim Müdürlüğü AR-GE Birimi

İLETİŞİM İÇİN E-POSTA

@ konyaarge42@gmail.com

EKOLOJİ ELÇİLERİ ETKİNLİKLERİ

SERA OLUŞTURUYORUM

Etkinliğin Amacı: Farklı iklim şartlarında yetişen bitkileri yaşadığımız ortamda yetiştirmek.

Ekolojik ve ekonomik bitki yetiştiriciliği yapmak.

Uygulama Yöntemi: Yaparak Yaşayarak Öğrenme, Gözlem Yoluyla Öğrenme

Etkinliğin Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Materyali: Toprak alan, meyve - sebze tohumu, sera naylonu, su

Uygulama Planı: Okul bahçesinde güney ya da güneydoğu cephede sera için uygun alan belirlenir. Toprak çapalanarak havalandırılır, toprağın yönü belirlenir. Toprak 1m² alanlara bölünerek ekim alanları oluşturulur. Bu alanın üzerine demir iskeletler geçirilerek seranın iskeleti oluşturulur. Oluşturulan iskelete sera naylonu geçirilerek fiziksel mekân hazırlanır. Bu alanlara fideler, tohumlar uygun şartlar sağlanarak toprakla buluşturulur. Düzenli sulanarak büyüme kontrol edilir.

Öneriler: Yetiştireceğiniz ürüne uygun ışıklandırma ve sıcaklık sağlayınız.

BİTKİ YETİŞTİRME

Etkinliğin Amacı: Yaşadığımız ortamda bitki yetiştirmek. Bitki besleme sorumluluğu kazandırmak.

Uygulama Yöntemi: Yaparak Yaşayarak Öğrenme, Gözlem Yoluyla Öğrenme

Etkinliğin Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Materyali: Farklı büyüklükte saksılar, meyve - sebze tohumu - fidesi, toprak, su

Uygulama Planı: Okul bahçesinde ya da sınıfta çilek, fasulye, bezelye gibi bitkiler saksılara ekilir güneş alan yerlerde yetiştirilir. Düzenli sulanarak büyüme kontrol edilir.

Öneri: Konserve kutusu veya pet şişede bitki yetiştirebilirsiniz. Ektiğimiz bitkinin hızlı büyümesini istersek ise soğanlı çiçek açan bitkiler gibi çabuk büyüyen bitkileri tercih edilebilir.

KOMPOST YAPIMI

Etkinliğin Amacı: Doğal atıkların geri dönüştürmek ve toprağı yeniden zenginleştirmek.

Uygulama Yöntemi: Yapararak Yaşayarak Öğrenme, Gözlem Yoluyla Öğrenme

Etkinliğin Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Materyali: Taze sebze meyve kabukları ve atıkları, yumurta, çay ve kahve benzeri atık, Yaş taze otlar, Dal parçaları, Kuru yapraklar, Gazete kağıdı kompost yapımında kullanılabilir

Uygulama Planı: : Kompost hayvansal ve bitkisel atığın bir araya getirilerek çürütülmesi sonucu elde edilen doğal bir gübredir. Okullarda öğretmen öğrencilere “kompost nasıl hazırlanır”konusunu ödev olarak verir. Bu doğrultuda öğrencilerin araştırmaları sonucu broşür hazırlanır ve kompost malzemeleri hakkında veliler bilinçlendirilir. Velilerin evden gönderdiği evsel kompost yapılabilecek sebze ,meyve, yumurta ve çay benzeri atıklar kompost alanında depolanır topraklama ve solucanlama yapılarak kompost oluşturulur. Ormanlık alanlarda ağaç diplerine bu topraklar pay edilerek toprak vitamin kazanmış olur.

Öneri: Evde de kompost kitinde aileler tarafından kompost yapılabilir.Kompost yapımında farklı teknikler kullanılmaktadır size uygun teknikle kompostunuzu oluşturabilirsiniz.

BÖCEK OTELİ

Etkinliğin Amacı: Doğada yaşayan küçük canlıların yaşamlarını sürebilmelerine yardımcı olmak.

Uygulama Yöntemi: İstasyon Yöntemi, İşbirlikçi Öğrenme Yöntemi

Etkinliğin Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Materyali: Tahta sebze kasası, plastik şişe, su hortumu, boş kutular, kozalaklar, kalın talaş, yapraklar, çiçekler, dallar, kabuklar, rulo karton, çimler, taşlar vb. malzemeler

Uygulama Planı: : Ana iskelet olacak kasa, kutu vb. malzeme belirlenerek iç kısmı kozalaklar, kalın talaş, yapraklar, çiçekler, dallar, kabuklar, rulo karton, çimler, taşlar, kiremit ile bölümlere ayrılır. Böceklerin ulaşabileceği bir ağaç yakınına veya dalına asılır.

Öğrenciler otele böceklerin gelmesi için eklemek ufağı bal vb. yiyecek malzeme koyabilir. Ara ara gelip otel gözlemlenir imkânlar doğrultusunda fotoğraf çekilip albüm oluşturulur.

Öneri: Kullanılacak malzemenin suya ve güneş ışığına dayanıklı olmasına dikkat edilmelidir.

DOĞA GÜNLÜĞÜM

Etkinliğin Amacı: Doğada geÇirilen süre içinde yapılan etkinliği detaylı olarak yazılı olarak ifade etmek. Farklı doğa günlerinde tutulan günlükleri karşılaştırarak doğa hakkında daha fazla bilgi sahibi olmak.

Uygulama Yöntemi: Gözlem yoluyla öğrenme, Yaparak yaşayarak öğrenme

Etkinliğin Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Materyali: Doğa Günlüğüm Listesi, Kalem, Boya

Uygulama Planı: : Doğaya çıkılmadan önce öğrencilerle birlikte oluşturulan ya da daha önceden hazırlanan doğa günlüğüm listesinde yer alan başlıklara göre doğa gözlemi sonucu uygun başlıklara gözlemleri not etmek, resmini çizmek.

Öneri: Okul öncesi kademesi öğrencileri için başlıkları öğretmenin okumasıyla resimle kayıt tutmaları sağlanabilir. Doğa günlüğüm listesinin başlıklarında, “Neredeyim?, Gördüğüm hayvanlar, Gördüğüm bitkiler, Bugün hava nasıl?, Doğa malzeme listem...” gibi başlıklar yazılabilir. Listenin bir başlığı boş bırakılarak öğrencinin gözlemlediği farklı bir durumu not etmesi sağlanabilir.

DOĞADA RİTİM

Etkinliğin Amacı: Doğada geçirilen sürede doğal malzemelerle ritim çalışması yapmak. Yeni malzemelerle ses denemeleri yapmak.

Uygulama Yöntemi: Yaparak yaşayarak öğrenme, Küçük Grup Öğretimi, Büyük Grup Öğretimi

Etkinliğin Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Materyali: Doğadan toplanan materyaller (Taş, dal, kozalak, ağaç parçaları...)

Uygulama Planı : Doğadan toplanan materyallerle ritim çalışmaları yapılır. Çalışma gruplar halinde ya da bireysel çalışma olarak planlanabilir.

Öneri: Etkinlik daha önce çalışılmış bir ritimle yapılabileceği gibi ritim yeniden de oluşturulabilir.

DOĞADA MANDALA

Etkinliğin Amacı: Doğada geçirilen sürede doğal malzemelerle mandala çalışması yapmak. Mandala çalışması yaparken sayı sayma, şekil oluşturma, gruplama, örüntü becerileri ve estetik bakış açısı geliştirmek.

Uygulama Yöntemi: Yaparak yaşayarak öğrenme, Küçük Grup Öğretimi, Büyük Grup Öğretimi

Etkinliğin Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Materyali: Doğadan toplanan materyaller (Taş, dal, kozalak, ağaç parçaları...)

Uygulama Planı: : Doğadan toplanan materyallerle mandala çalışmaları yapılır. Çalışma gruplar halinde ya da bireysel çalışma olarak planlanır.

Öneri: Etkinlik daha önce çalışılmış mandala ile yapılabileceği gibi mandala yeniden de oluşturulabilir. Oluşturulan mandalalar fotoğflanarak fotoğraf sergisi düzenlenebilir.

DOĞA TABLETİM

Etkinliğin Amacı: Bitki örtüsünde bulunan varlıkları bularak, tür, cins isimleriyle öğrenmek.

Uygulama Yöntemi: Yaparak yaşayarak öğrenme

Etkinliğin Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Materyali: Kâğıt, karton, plastik yumurta kabı

Uygulama Planı: : Kâğıt, karton, plastik yumurta kabına önceden bitki görselleri hazırlanır. Görselin bulunduğu fotoğrafın altına doğada benzerini bulup koyabileceği bitki için yer ayrılmalıdır. Ayrılan yerlere bulunan bitkiler konur. Bulunan bitkiler hakkında konuşulur.

Öneri: Doğa Tabletini oluşturmadan önce gidilecek doğal alan önceden görülerek sonra bitki görselleri hazırlanabilir.

DOĞADA ORYANTİRİNG

Etkinliğin Amacı: Doğada yaşayan canlıların görevlerini öğrenmek. Doğa gezisi sırasında belirli bir rotayı takip etmek. Doğada verilecek görevleri tamamlamak.

Uygulama Yöntemi: Yaparak Yaşayarak Öğrenme, Buluş Yolu ile Öğrenme

Etkinliğin Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Materyali: Harita, Kâğıt, Kalem

Uygulama Planı: : Önceden planlanmış rota haritaya çizilir. Haritada önceden işaretlenmiş alanlara bırakılan soru kâğıtları doğa ile ilgili sorulardan oluştuğu için sıradaki sorunun cevabı öğrenciyi başka bir bitkiye, ağaca yönlendirir. Haritada yer alan en son alana gidildiğinde ise etkinlik sonunda öğrencinin kazanmasını istediğimiz ekolojik kavram ya da davranış yer almalıdır.

Öneri: Oryantiring soruları hazırlanırken öğrencilerin doğa algıları ve doğa ile ilgili hazırbulunuşluk düzeyleri önemsenmelidir.

YAĞMUR SUYU DEPOLAMA

Etkinliğin Amacı: Yeryüzüne düşen yağmur damllarını toplayarak ölçüm yapmak

Uygulama Yöntemi: Deney Gözlem Yoluyla Öğrenme

Etkinliğin Süresi: Fırsat eğitimi kapsamında yağmur duruncaya kadar ya da çocukların ilgileri süresince devam eder.

Etkinlik Materyali: Farklı boyutta su boruları ve kaplar, yağmurluk, yağmur botu.

Uygulama Planı: : Farklı boyuttaki su boruları okul bahçesinde yağmur suyu toplamak için uygun yerlere yerleştirilir. Yağmur sonrası su borularında biriken sular kaplara alınarak ağırlıkları ve suyun yüksekliği karşılaştırılır. Etkinlik sonunda boruların uzunluğuyla yağmurun miktarı karşılaştırılmış olur.

Öneri: Ölçüm sonuçları kâğıt kalemle not edilebilir. Yağmur tekrar yağdığında ölçüm sonuçları karşılaştırılabilir.

DOĞA ALBÜMÜM

Etkinliğin Amacı: Doğadaki canlı ve cansız varlıkları fark etmek.

Uygulama Yöntemi: Gözlem Yoluyla Öğrenme, Yaparak Yaşayarak Öğrenme

Etkinliğin Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Materyali: Küçük boyutlu defter, Yapıştırıcı, Kalem, Boya

Uygulama Planı: : Doğada geçirilen vakit süresince doğa gözlemi yapılır. Doğa gözleminde çevredeki kopmuş, kırılmış, düşmüş bitkiler toplanır. Deftere toplanan doğal nesnelere yapıştırılarak ismi yazılır. Her doğa gözleminde doğa albümü için bir parça toplanarak yapıştırılır. Doğa albümüne her doğa günü sonrasında materyal eklenmiş olur.

Öneri: Okul öncesi kademesi topladıkları nesnelere resimlerini çizerek boyayabilir.

DOĞA GÖZLEM DEFTERİ

Etkinliğin Amacı: Doğayı öğrencilerin kendi bakış açısıyla tanımlamalarını sağlamak.

Uygulama Yöntemi: Gözlem Yoluyla ÖĞrenme, Yapararak Yaşayarak ÖĞrenme

Etkinliğin Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Materyali: Küçük boyutlu defter/resim defteri, Kalem, Boya

Uygulama Planı: : Doğada geçirilen vakit süresince doğa gözlemi yapılır. Doğa gözlemi sırasında öğrencinin dikkatini çeken her ayrıntı öğrenci tarafından gözlem defterine kayıt edilir. ÖĞrencinin kendi cümleleriyle doğal mekânların anlatımı sağlanır.

Öneri: Okul öncesi kademesi öğrencileri doğayı resimleyerek doğal mekânların anlatımını sağlayabilirler. Daha sonra bu resimlerden ekolojik resim sergisi açılabilir.

DOĞA ZAMAN ÇİZELGESİ

Etkinliğin Amacı: Doğayı öğrencilerin gözlemleriyle mevsimsel değişimleri kayıt altında tutmak.

Uygulama Yöntemi: Gözlem Yoluyla Öğrenme, Yaparak Yaşayarak Öğrenme

Etkinliğin Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Materyali: Mevsimsel Zaman Çizelgesi (İçerik doğada gözlemlenecek sıcaklık, bitki türü, yağış türleri vb. olarak öğretmen tarafından düzenlenir.), Kalem, Boya

Uygulama Planı: : Doğada geçirilen vakit süresince doğa gözlemi yapılır. Doğa gözlemi sırasında öğrencinin dikkatini çeken mevsimsel ayrıntılar öğrenci tarafından mevsimsel zaman çizelgesine kayıt edilir. Öğrencinin kendi cümleleriyle doğal mekânların mevsimsel farklarını not eder.

Öneri: Okul öncesi kademesi öğrencileri doğayı resimleyerek doğal mekânların mevsimsel değişimleri anlatabilirler.

ORMANLAR EVİMİZ

Etkinliğin Amacı: Doğada ağaçların yoğun olduğu bir yerde ağaçların bireyler için önemini bilmek.

Uygulama Yöntemi: Deney Yöntemi

Etkinliğin Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Materyali: Göz Bandı, Kağıt, Kalem

Uygulama Planı : Öğrencinin gözlerini kapatıp derin nefes alarak 15 saniye ağaçlar arasında yürümesi sağlanır. Gözler açıldıktan sonra ellerini ve kollarını açarak ağaçların arasında yürümesi sağlanır. Öğretmenin önceden hazırladığı su ile öğrencilerin ellerini ıslatarak yürümeye devam etmesi sağlanır. Bu etkinlikler yapıldıktan sonra öğrenciler oturarak neler hissettiklerini anlatırlar. Öğretmen öğrencilerden gelen dönütlerle ağaçların insan hayatı için önemini, sıcaklık farkı, oksijen kaynağı olma, toprak örtüsünü koruma, erozyon ve heyelanı önleme, canlıların beslenmesi için önemini anlatarak ağaçların doğadaki önemi anlatır. Ağaçları düşündüğümüzde ağaçlarında doğa için bir ev olduğu söylenerek. Her öğrencinin kendi hayalindeki ağaçlardan oluşan doğa evini çizmesi için öğrencilere kağıt ve boya kalemleri verilir. Çizim sonunda orman evler konuşulur.

DOĞADAKİ HARİTA

Etkinliğin Amacı: Doğada gözlemlenecek yer şekillerini, ağaçları, yaprakları, su kaynaklarını haritada görsel olarak okuyabilmek.

Uygulama Yöntemi: Problem Çözme Yöntemi

Etkinliğin Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Materyali: Harita

Uygulama Planı : Önceden oluşturulmuş harita kullanılır. Haritada oluşturulan hikâye öğrencilerin uygulama yapılacak doğal alandaki şekillerde çizilerek oluşturulur. Harita önceden karar verilmiş doğal şekillerdeki alanlarda bekleyen soru, oyun vb. öğretici materyaller eklenir. Öğrencilere öğretilmek istenen ekolojik kavramlarla ilgili soru, oyun vb. yönlendirilir. Haritada yer alan en son alana gidildiğinde ise etkinlik sonunda öğrencinin kazanmasını istediğimiz coğrafi şekiller, ekolojik kavram ya da davranış yer almalıdır.

YAKINLAŞ - UZAKLAŞ

Etkinliğin Amacı: Doğayı gözlemlerle detaylı incelemek

Uygulama Yöntemi: Gözlem Yoluyla Öğrenme

Etkinliğin Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Materyali: Büyüteç, Dürbün

Uygulama Planı: : Doğa gözlemi sırasında büyüteç/dürbün kullanılabilir. Eğer araç kullanılacaksa, öğrencinin etkinlikleri araç kullanmadan da uygulaması sağlanmalıdır. Doğanın gözleneceği alandaki ağaç, toprak, yaprak, çiçek keşfi yapılır.

- Ağaç incelemesinde, ağacın altında durup ağaçların dal ve yapraklarının ışığa doğru nasıl uzandığının görülmesi, açan ve açmakta olan tomurcukların görülmesi, dökülen ya da dökülmekte olan yaprakların görülmesi sağlanır.
- Toprak incelemesinde, toprakta yaşayan bitkilerin köklerinin, böceklerin görülmesi sağlanır.
- Yaprak incelemesinde, yaprağın elimizdeki görüntüsüne bakılır, yaprağı ağaca tuttuğumuzda farklılık var mı bakılır, su birikintisi varsa yaprağı suya tutup ya da içine koyunca farklılık var mı bakılır, yaprağı güneş ışığına doğru tutup görüntüsünde farklılık var mı ayrıca tüm gözlemlerde ne gördüğü sorulur.

KUŞLARI BESLİYORUM

Etkinliğin Amacı: Kuşların yoğun geldiği yerler tespit edilerek kuşların beslenmesine yardımcı olmak için besinlerden yemek hazırlamak.

Uygulama Yöntemi: Gözlem Yoluyla Öğrenme, Deney Yöntemi

Etkinliğin Süresi: 40 Dakika/ Gözlem süresi belirlenir.

Etkinlik Materyali: Küçük, çok yüksek olmayan kaplar. Yer Fıstığı, Mısır, Çekirdek, Kuru Meyve, Yem Kontrol Listesi.

Uygulama Planı: : Öğrenciler kaplara kuşları beslemek istedikleri besinleri ekler. İstenirse küçük kaplar yan yana, alt alta eklenerek model oluşturulabilir. Kuşların çok ziyaret ettiği bölgelere yapılan yemlikler konur ya da asılır. Kuş yemliğinin kontrol zamanı öğretmenle birlikte belirlenir. Belirlenen zamanlar listeye yazılır. Kontrol edildikçe listeye kalan yem miktarı yazılır/çizilir.

AĞAÇLAR NE KADAR TERLER?

Etkinliğin Amacı: Ağaç türlerinin içinde ne kadar su var olduğunu öğrenmek.

Uygulama Yöntemi: Gözlem Yoluyla Öğrenme, Deney Yöntemi

Etkinliğin Süresi: 40 Dakika/ Gözlem süresi belirlenir.

Etkinlik Materyali: Kopmuş kuru olmayan yaprak, Şeffaf poşet.

Uygulama Planı: Öğrenciler farklı ağaçların yapraklarını toplar. Her öğrenci bir yaprak alır ve poşetine koyar, poşetin ağzı bağlanır. Gözlem süreci başlar. Öğrenciler poşetin içindeki su fazlaştıkça poşetleri karşılaştırır. Belirlenen zaman sonunda en çok su biriken poşetin içindeki yaprağın ağacı en çok su tutan ağaç olarak belirlenir. Karşılaştırılan ağaçlar arasında sıralama yapılır. Öğrenciler en çok su gözlemlenen yaprağın ağacını daha çok sulamaya özen gösterilmesine dikkat eder.

Öneri: Etkinlik farklı ağaçların olduğu doğal ortamlarda tekrarlanarak farklı ağaçların su tutma kapasitesi tespit edilebilir.

GÖLGE BOYUN KAÇ CM?

Etkinliğin Amacı: Doğal ortamlarda bulunan ağaç, dal, taş ya da canlıların günün farklı saatlerinde gölge boylarının kaç cm olduğunu ölçmek ve karşılaştırmak.

Uygulama Yöntemi: Gözlem Yoluyla Öğrenme, Deney Yöntemi

Etkinliğin Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Materyali: Cetvel, Kağıt, Kalem, Dünya Maketi.

Uygulama Planı : Öğrenciler doğada bulunan ağaç, dal, taş ya da canlıların günün farklı saatlerinde gölge boylarını ölçer. Kağıtlara not eder. Gün içinde en kısa gölge boyunun ne zaman olduğu sorulur. Öğle vaktinde olduğu cevabı, öğrencilerin ölçtüğü gölge boylarına göre tespit edilir. Sabah ve akşam saatlerinde gölge boylarının daha uzun olduğu konuşulur. Öğretmen günün farklı saatlerinde ölçülen gölgelerle güneşin geliş açısının ilişkili olduğunu anlatır. Güneş ışınlarının geliş açısının dünyanın şekline, günlük, yıllık hareketlere bağlı olduğu söylenir. Coğrafya materyalleri (dünya maketi vb.) ile bu hareketler gözlemlenebilir.

HAZİNEM: YAPRAK, DAL, TAŞ.

Etkinliğin Amacı: Doğal ortamlarda bulunan yaprak, dal ve taş kullanarak matematik işlemleri yapmak.

Uygulama Yöntemi: Yapararak Yaşayarak Öğrenme

Etkinliğin Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Materyali: Cetvel, Kağıt, Kalem

Uygulama Planı: : Öğrenciler doğada bulunan yaprakları, dalları, taşları kullanarak doğada bulunan farklı materyallerin boylarını ölçer, ağırlıklarını karşılaştırır. Doğada var olan nesnelere örüntüler oluşturur. Yapılan her çalışma fotoğflanarak çalışma sonunda sanal fotoğraf sergisi açılabilir.

ŞEFFAF DOĞA RESMİM

Etkinliğin Amacı: Doğal ortamlarda bulunan doğal nesnelerin resminin çizilerek doğa şekil algısını oluşturmak.

Uygulama Yöntemi: Yaparak Yaşayarak Öğrenme

Etkinliğin Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Materyali: Şeffaf Kâğıt (Küçülen Kağıt, Asetat kağıdı, Şeffaf Poşet Dosya, Sert Şeffaf Düz Plastik Plaka), Renkli Boya Kalemleri

Uygulama Planı: : Öğrenciler doğada gördükleri ve resmini yapmak istedikleri bir manzara ya da doğal nesne seçerler. Resimler yapılır. Yapılan resimler hakkında konuşulur. Resimler küçülen kâğıtlara yapıldıysa kâğıtlara öğretmen tarafından küçültme işlemi yapılır. Küçülen doğa resimleri ile şeffaf doğa resmim sergisi/merkezi oluşturulur. Bu etkinlik birçok kez tekrarlanır. Merkezdeki kâğıtlar çoğalır ve eş bulma/benzerlik bulma/örüntü oluşturma gibi etkinlikler yapılır.

DOĞAL DOĞA DOKUSU

Etkinliğin Amacı: Doğal ortamlarda bulunan doğal nesnelerin dokusunu fark ederek doğa doku algısını fark etmek.

Uygulama Yöntemi: Yapararak Yaşayarak Öğrenme

Etkinliğin Süresi: 40 Dakika

Etkinlik Materyali: Kâğıt, Renkli Kuru Boya Kalemleri

Uygulama Planı : Öğrenciler doğada gördükleri ve resmini yapmak istedikleri doğal nesne seçerler. Seçilen nesnenin rengine uygun kalem seçilerek, kâğıtlar nesnenin üzerine konularak yavaş hareketlerle nesnelerin şekli kâğıda çıkarılır. Her öğrenci etkinliğini tamamladıktan sonra oluşturulan dokular hakkında benzer ve farklılıkları konuşulur.

DOĞA İÇİN GERİ DÖNÜŐTÜRÜYÖRÜM

Etkinliğin Amacı: Okulda, evde kullanılan ürünlerin ambalajlarının atıklarını geri dönüşüm için ayırmak.

Uygulama Yöntemi: Yaparak Yaşayarak Öğrenme

Etkinliğin Süresi: : 40 Dakika

Etkinlik Materyali: Kâğıt, Metal, Cam, Plastik

Uygulama Planı: : Sıfır Atık amaçlanarak geri dönüşüm alışkanlığı için etkinlik yapılır. Öğrenciler çevrelerinde kullanılan geri dönüŐtürülebilir atıkları öğretmenin bilgilendirmesi aracılığıyla tanıdıktan sonra evde ve okulda kullanılmış ambalaj atıklarını, kâğıtları en yakındaki ger dönüşüm kutularına/merkezlerine götürmek için görevlendirilir. Okulda öğretmen aracılığıyla atık toplama kontrolü oluşturulabileceği gibi evde ebeveynlerde atık toplama kontrolü yapmakla görevlendirilebilir.

KAYNAKÇA

Birdişli F, 2014. Çevreye metaekolojik yaklaşım ve doğada karşılıklı dayanışma ilkesi. Akademik İncelemeler Dergisi, 9(1), 25-46.

abuk B, 2001. Okulöncesi dönem çocuklarının evre ile ilgili farkındalık düzeyleri. Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara.

Çukur D, zgner H, 2008. Kentsel Alanda ocuklara Doğa Bilinci Kazandırırıda Oyun Meknı Tasarımının Rolü. Turkish Journal of Forestry, 9(2), 177-187.

Kahyaoglu M, 2016. Türkiye’de evre Eğitimi zerine Yapılan Araştırmalar: Bir İçerik Analizi alışması. Marmara Coğrafya Dergisi, (34), 50-60.

Karataş A, Aslan G, 2012. İlkretim ğrencilerine evre Bilincinin Kazandırılmasında evre Eğitiminin Rolü: Ekoloji Temelli Yaz Kampı Projesi rneği, Zeitschrift für die Welt der Türken/Journal of World of Turks, 4(2), 259-276.

Kuşpınar ZD, 2023. Ortaokul ğrencilerinin eleştirel düşünme becerileri ile çevresel tutumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Yüksek Lisans Tezi. Selçuk Üniversitesi Sağlık Bilimler Enstitüsü, Konya.

Tozlu A, 1997. İlkokul ağındaki çocukların evre salı ı bilgileri ve etkileyen faktörler. Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü yayımlanmamı yüksek lisans tezi, Ankara.

